

Novi svijet

ISSN 1331-226X Godina XLVII. br. 11, studeni 2011.

Cijena 15 kn

Ususret
izborima
Na čvrstim
temeljima

NOVI DUH ASIZA

Naslovnica:
Predstavnici
svjetskih religija
na susretu
u Asizu 27.
listopada
Foto: news.va
www.flickr.com

Ususret izborima

U vrijeme kada izgleda da naše društvo na svim područjima tone u krizu, u izbornoj promidžbi predstavljaju nam se ljudi koji obećavaju zaokret na bolje. Broj kandidata veći je nego na prethodnim izborima, a motiviranost birača manja. Politika vapi za novim ljudima. Što učiniti i za koga glasovati, osnovno je pitanje mnogih građana.

Za orientaciju je dobro iznova pročitati ključne točke iz "Doktrinalne note o nekim pitanjima vezanima uz sudjelovanje katolika u političkom životu" koje je donijela Kongregacija za nauk vjere 2002. Biskupi HBK u svojoj poruci uoči izbora pišu: "Svaki je birač pozvan doći do mude prosudbe u svjetlu temeljnih ljudskih dobara i okolnosti u hrvatskome društvu u kojem je pozvan djelovati. To konkretno znači da će u sadašnjim prilikama razmotriti koja su temeljna ljudska dobra u pitanju i prosuditi koja stranka ili politička opcija pojedinih kandidata, sukladno programima koje predstavljaju, zavređuje povjerenje i pruža najviše sigurnosti da će ta dobra štititi i promicati."

Najvažnije je ne ostati po strani, nego povezivati i podržavati sve dobro i pozitivno što imamo, razmjenjivati mišljenja u raznim skupinama i kroz konstruktivan dijalog dobiti odgovore, nadajući se da će i u našoj politici isplivati ljudi čije će djelovanje nadahnjivati one besmrtnе riječi Igina Giordanija: "Politika je stvorena za narod, a ne narod za politiku. Ona je sredstvo, a ne cilj. Na prvom je mjestu moral, čovjek, zajednica, a potom stranka, programske stranice, teorije o vladanju."

Đina Perkov

SADRŽAJ

2 KOMENTAR
Povjesni korak	14 OBITELJ
Nakon bračne nevjere
3 RIJEČ ŽIVOTA
Tko ljubi bdije	16 SPORTMEET
Drugo poluvrijeme u Križevcima
4 IZ ŽIVOTA
Torba na vratima
Kako ljubiti?	18 SVJEDOČANSTVO
Na čvrstim temeljima
5 U ŽARIŠTU
Novi duh Asiza	20 KORAK PO KORAK
Biti djeca -
Kakve li avanture
8 EKONOMIJA
ZAJEDNIŠTVA
Ekonomija zajedništva
i mladi
EZ - moguća
alternativa	22 ISTAKNUTO
Poruka Drinskih
mučenica
10 VIJESTI
Zeleni kutić
Dijalog u arhitekturi	23 ZDRAVLJE
Proširene vene
12 DUHOVNOST
JEDINSTVA
Ujedinjeni svijet, ideal
koji postaje povijest 2	

Mjesečnik Pokreta fokolara

godina XLVII., br. 11 – studeni 2011.

Uredništvo i uprava: Novi svijet, Franje Račkoga 30, 48260 Križevci, tel.: (+385) 048 682282, fax: (+385) 048 682206; e-mail: novisvijet@novisvijet.net, web stranica: www.novisvijet.net, Izdavač i nakladnik: Djelo Marijino - Pokret fokolara;

Glavna urednica: Đina Perkov; **Uredničko vijeće:** Đina Perkov, Sonja Eterović, Zdenko Horvat;

Tisk: FEROPROMS d.o.o., Zagreb. Godišnja pretplata 150 kn, za Europu: 33 EUR, za kontinentale: 55 USD. Pojedinačni broj 15 kn. Uplate putem vašeg povjerenika ili na račun (**kunski i devizni**) Pokreta fokolara broj 2360000-1101456527 ZAGREBACKA BANKA D.D., 10000 Zagreb, Paromlinska 2, Croatia, SWIFT CODE: ZABAHR2X, IBAN HR 91 2360000 11014 56527

Pod poziv na broj upišite vaš evidencijski broj koji se nalazi u gornjem lijevom kutu listića s adresom. Osobe jednom preplaćene na Novi svijet dobivaju ga dok se ne odjave. Tko želi donirati bilo koji iznos za Novi svijet i tako pomoći onima koji nemaju mogućnost platiti pretplatu, pod poziv na broj treba upisati 5500. Novi preplatnici koji još ne znaju svoj evidencijski broj upisuju pod poziv na broj 5000, a kopiju uplatnice moraju obvezatno poslati na uredništvo.

Tiskanje
ovog broja
započeto je
19.11.2011

STUDENI 2011.

"BDIJTE DAKLE JER NE
ZNATE DANA NI ČASA!"

(Mt 25, 13)

Tko ljubi bdije

Isus je upravo izšao iz hrama. Učenici mu pono-sno pokazuju veličanstvenost i ljepotu zdanja. A on im reče: "Ne vidite li sve ovo? Zaista, kažem vam, ne, ne će se ovdje ostaviti ni kamen na kamenu nerazvaljen."² Zatim se uspne na Maslinsku goru, sjedne i gledajući pred sobom Jeruzalem, počne govoriti o rušenju grada i o kraju svijeta.

Kako će se zbiti svršetak svijeta? - pitaju ga učenici - i kada će to biti? To su pitanje postavljali i kasniji naraštaji, a postavlja ga sebi i svako ljudsko biće. Budućnost je tajanstvena i često izaziva strah. I danas ima onih koji pitaju vraćare i traže po horoskopima ne bi li saznali kakva će biti budućnost, što će se dogoditi.

Isusov odgovor je jasan: svršetak vremena podudara se s njegovim dolaskom. On, Gospodar povijesti, vratit će se. On je svjetla točka naše budućnosti.

A kada će doći do tog susreta? Nitko to ne zna, može se dogoditi u bilo kojem trenutku. Naš je život u njegovim rukama. On nam ga je dao; On ga može uzeti i nenadano, bez najave. Pa ipak nas upozorava: bit ćete spremni za ovaj događaj ako budete bdjeli.

"Bdijte dakle jer ne znate dana ni časa!"

Ovim riječima Isus nas nadasve podsjeća da će doći. Naš će život na zemlji završiti i započet će novi život koji više neće imati kraja. Nitko danas ne želi govoriti o smrti. Ponekad sve radimo kako bismo odvratili misli od nje, potpuno uranjući u svakodnevne obveze, sve dotle da zaboravljamo Onoga koji nam je dao život i koji će ga od nas tražiti da bi nas uveo u puninu života, u zajedništvo s njegovim Ocem, u Raj.

Hoćemo li biti spremni za susret? Hoćemo li imati upaljene svjeće poput mudrih djevica koje očekuju Zaručnika? Hoćemo li biti u ljubavi? Ili će naša svjetiljka biti ugašena jer smo, obuzeti mnogim obvezama, kratkotrajnim radostima, posjedovanjem materijalnih dobara, zaboravili jedino što je potrebno: ljubiti?

"Bdijte dakle jer ne znate dana ni časa!"

Ali kako bdjeti? Znamo da dobro bdije onaj tko ljubi. Zna to supruga kad očekuje muža koji se zadržao na poslu ili se mora vratiti s dalekog puta; zna to majka kad strepi za sina koji se još nije vratio kući; zna to zaljubljenik koji ne gubi časa da bi se sastao s izabranicom. Tko ljubi, zna čekati i kad drugi kasni.

² Mt 24,2

Očekujemo Isusa ako ga ljubimo i žarko želimo susresti.

A očekujemo ga ljubeći konkretno, služeći ga u osobi pored nas ili zalažući se u izgradnji pravednijega društva. Isus nas poziva tako živjeti, iznoseći prispopobu o vjernom sluzi koji u očekivanju gospodarevog povratka vodi brigu o slugama i kućnim poslovima; ili onu o slugama koji u stalnom iščekivanju gospodarevog povratka rade kako bi umnožili talente koje su primili.

"Bdijte dakle jer ne znate dana ni časa!"

Upravo zato što ne znamo ni dana ni časa njegova dolaska, možemo se lakše usredotočiti na današnji dan, na brige ovoga dana, na sadašnji trenutak koji nam Providnost nudi.

Prije nekog vremena spontano sam se obratila Bogu ovom molitvom; sada bih željela na nju podsjetiti.

"Isuse,
daj mi govoriti uvijek
kao da izgovaram posljednju riječ.
Daj mi raditi uvijek
kao da mi je to posljednje djelo.
Daj mi trpjeti uvijek
kao da je to posljednja
patnja darovana Tebi.
Daj mi moliti uvijek
kao da je to posljednja prilika
da ovdje na zemlji
razgovaram s Tobom."

Chiara
Lubich

Riječ života,
studen 2002.,
objavljena u
Novom svijetu
br. 11/2002.

Torba na vratima

Jos mi je u sjećanju događaj od prije više godina kada sam kao student živio u Innsbrucku. Te hladne večeri u veljači, vraćajući se iz kina umotan u toplu jaknu, žurio sam da što prije stignem do svog stana punog knjiga. Puhaoo je studeni vjetar i na ulicama je bilo malo prolaznika. Skoro sam stigao do cilja, kad mi jedan dugokosi mladić s bradom (otprilike mojih godina) odlučno kreće ususret, da ne kažem da mi se ispriječio na putu. Primijetim da nosi veliki paket. Zbunjen, neznanac me bez ikakvog uvoda upita mogu li kupiti njegovu grijalicu za 300 šilinga. "Ako do kraja dana ne platim najamninu - doda moljećivim tonom - gazdarica će me izbaciti na ulicu. Kako ću na ovoj hladnoći? Nisam odavde i ne poznajem nikoga kome bi se mogao obratiti."

Arhiv CN

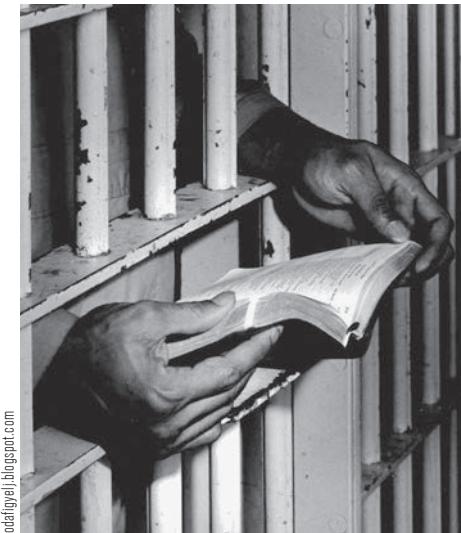
Bio sam zatečen i moja prva reakcija bila je: "Žao mi je, prijatelju, ali nažalost ne mogu. Student sam u tuđem gradu i imam samo onoliko koliko mi je neophodno do kraja mjeseca." U stvari sam u novčaniku imao točno 323 šilinga, što mi je trebalo za najnužnije namirnice do kraja mjeseca. Imao sam doduše prijatelje od kojih sam mogao tražiti posudbu, ali svi su bili na zimskim praznicima, a ja nisam poznavao nikoga drugoga.

Mladić obori pogled i ušuti. Pratio sam ga kako se s gorčinom udaljava noseći svoj paket. A ja? Ja barem imam toplu sobu, dok je on u potrebi. Tada se sjetim rečenice iz Evanđelja: "Dajte i dat će vam se". Ne razmišljajući previše, krenem sam za njim i pozovem ga. S nevjericom je uzeo mojih 300 šilinga. "Grijalicu možeš zadržati - dodao sam stisнуvši mu ruku - meni ne treba. I neka ti je sa srećom!"

Nastavio sam svojim putem, s jedne strane siguran da sam postupio ispravno, a s druge nemiran jer nisam imao pojma kako preživjeti do kraja mjeseca. Cijelim sam putem razbijao glavu razmišljajući što učiniti. S tim mislima stigao sam na vrh stubišta pred vrata moje sobe. Na moje veliko iznenadenje, na kvaki je bila obješena velika torba. U njoj je bio kruh, slanina, jaja, sir, jabuke, maslac - sve ono što jedan gladni student može samo sanjati.

Ni dan danas ne znam tko je učinio tu gestu solidarnosti. ■

Alfred W. (Austrija)

autoguel.blogspot.com

Kako ljubiti?

Sin sam sveučilišnog profesora. Za vrijeme studija učinio sam puno toga ružnoga, što me dovelo do izdržavanja zatvorske kazne. Ovdje u zatvoru upoznao sam članove Pokreta fokolara i počeo sam sudjelovati na susretima o Riječi života.

Rečenica "Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga" duboko se utisnula u moju dušu i odlučio sam naučiti kako ljubiti. Prije nisam navikao niti sam znao pokazivati osjećaje svojim roditeljima, obitelji i prijateljima. Počeo sam tu rečenicu provoditi u praksi sa svojim kolegama iz zatvorske celijske dijeleći s njima hrana koju sam dobio. Doživljavam kako mi je srce ispunjenije, iako je trbuš prazniji. Malo po malo učim kako ljubiti i jako sam zahvalan na tome. ■

(Zatvorenik iz zatvora u Ontishi, u Nigeriji, gdje članovi Pokreta fokolara već više godina posjećuju zatvorenike, razmjenjuju s njima iskustva Riječi života, te dijele 400 listića)

NOVI DUH ASIZA

NA 25. OBLJETNICU
POVIJESNOG SUSRETA
ODRŽANOG U ASIZU 27.
LISTOPADA 1986. PAPA
BENEDIKT XVI. SAZVAO
DAN RAZMIŠLJANJA,
DIJALOGA I MOLITVE ZA
MIR I PRAVDU U SVIJETU

Osim predstavnika kršćanskih crkava, židovstva i religija čitavog svijeta, Papa je 27. listopada u Asiz pozvao i predstavnike ljudi dobre volje koji se ne prepoznaaju u određenoj religiji. Papa i članovi vatikanske delegacije su se u Asiz uputili zajedno vlakom koji je krenuo s vatikanske željezničke postaje. U Asizu, u Bazilici sv. Marije Andeoske, najprije je upriličeno sjećanje na prethodne susrete. Nakon uvodnog obraćanja predsjednika Papinskog vijeća za pravdu i mir kardinala Petera Kodwo Appiah Turksona, govorili su predstavnici kršćanskih vjeroispovijesti i raznih religija, među kojima ističemo ekumenskog carigradskog patrijarha Bartolomeja I., primasa Anglikanske Crkve i nadbiskupa Canterburyja Rowana Williamsa, generalnog tajnika Svjetskog vijeća Crkava Olava Fykse Tveita, predstavnika velikog rabina Izraela rabina Davida Rosena. Slijedili su predstavnici hinduizma, budizma, islama, itd. Nakon devet muških govornika mikrofonu se približila žena, no iščekivanje je bilo veliko jer je profesorica Julia Kristeva predstavljala sve one ljude koji spadaju u širok pojam nevjernika.

Potom je Papa u svom govoru podsjetio na susret predstavnika različitih religija prije 25 godina i teške povijesne okolnosti u kojima je održan,

napose podjelu svijeta na dva politička bloka, dodavši da ne možemo reći kako od tada stanje u svijetu karakteriziraju sloboda i mir.

Mirovni susret svjetskih religija u Asizu završen je pozivom na hitni mir. Oko 300 predstavnika dvanaest religija i 31 kršćanske Crkve u završnoj izjavu osudilo je sve oblike terora i nasilja. Sloboda i mir mogu biti zajamčeni samo kroz uzajamno povjerenje, stoji u pozivu koji ima 12 točaka.

"Nasilje - nikad više! Rat - nikad više! Terorizam - nikad više!", pozvao je papa Benedikt XVI. oko 2.000 gostiju okupljenih na trgu ispred Bazilike sv. Franje. Svaka religija mora "u Božje ime širiti pravdu, mir, opraštanje, život i ljubav" na zemlji.

Sudionici u Deklaraciji izričito osuđuju bilo kakvo posezanje za religijom radi opravdavanja nasilja i terorizma. "Dok osuđujemo svako nasilje i rat u ime Boga ili religije, obvezujemo se da ćemo

Đina
Perkov

priredila

Okupljanje
vjerskih
poglavarova
na molitvu za
mir započeo
je Ivan Pavao
II. prije 25
godina

učiniti sve što je moguće kako bi se uklonili uzroci terorizma", navodi se u prvoj točci Deklaracije, koju je sastavio predsjednik Svjetskoga luteranskog saveza, biskup Mounib Younan.

Predstavnik islama, Mulana Muhammed Zubair Abid, predsjednik islamske organizacije u Pakistanu, istaknuo je obvezu "iskrenoga i strpljivog dijaloga" između religija. U dijalogu ne bi trebalo biti riječi o onome što kao "neprobojan zid" razdvaja, nego dijalog mora dovesti do boljega međusobnog razumijevanja, kroz uvažavanje različitosti.

Sudionici susreta "oprostili su jedni drugima prošle i sadašnje pogreške i predrasude". Na kraju svečanosti, Papa je zahvalio svima, a potom se s predstvincima svjetskih religija uputio na grob sv. Franje.

NEWS.VA / www.flickr.com

Iščekivani susreti

Onaj novi vjetar koji je u Asizu zapuhao prije 25 godina izgleda da nikad nije ni prestao puhati. Dan razmišljanja, dijaloga i molitve za mir i pravdu nije bio sjećanje i nastavak prekinutog hoda. Ono što su živjeli u Asizu Benedikt XVI. i vjerski poglavari čitavoga svijeta s pripadnicima ljudi koji se ne prepoznaju u nijednoj vjeri bio je znak da je u ovih 25 godina prijeđen dugi put. Upoznali su se, počeli se poštivati i priznavati doprinos svake tradicije, koji može predstavljati izazov, ali i neponovljivu prigodu.

Događaj koji je započeo Ivan Pavao II. bio je proročki i slikovit. Nikada se do listopada 1986. nije dogodilo da su se vjerski poglavari susreli kako bi molili za mir. Taj je dan bio i ostatak će uzor.

Pa ipak se ono proroštvlo kroz sve ove godine spustilo s pozornice i stiglo tamo gdje se obični ljudi susreću svakoga dana: na ulice, u kuće, na vlakove. Nije uvijek bilo lako niti će ikad biti. Bilo je i konfliktnih situacija, a za neke se još traži rješenje.

U Asizu se osjećalo ozračje iščekivanog susreta među osobama koje su naučile uspostavljati odnose poštovanja i prijateljstva. Nije samo nestao strah, nisu se zanemarivali problemi, nego su nadasve počeli priznavati svoju krivnju i odgovornost.

Benedikt XVI. imao je hrabrosti uputiti snažnu i nedvosmislenu izjavu: "Kao kršćanin želim reći da se kroz povijest i u ime kršćanske vjere pribječavalо nasilju. Priznajemo to ispunjeni stidom." Važan je to korak za papu i za kršćanstvo pred vjernicima drugih tradicija i ljudi koji ne vjeruju.

No to nije dovoljno. Papa je ponudio dubinsku analizu proteklih 25 godina ističući dvojni odnos između vjere i nasilja. Riječ je o prividno suprotstavljenim, ali po učincima podjednako smrtonosnim načinima. S jedne je strane upravo u religijama prepoznao uzrok napetosti koje su označile ove godine, sve do rata, osobito terorizma. S druge strane, istaknuo je kako se zbog pogrešnog shvaćanja humanizma htio ukloniti odnos čovjeka s Bogom i tako opravdati uništavanje od strane drugih ljudi. I konačno, krug se proširio: ne samo kršćani i vjernici raznih tradicija, nego i oni ljudi dobre volje koji su, kao što je istaknula prof. Julia Kristeva, svjesni da je u krizama i prijetnjama koje postaju sve jače došlo vrijeme ulaganja u stalnu obnovu ljudske sposobnosti zajedničkog vjerovanja i spoznavanja, kako bi čovječanstvo još dugo moglo ići putem svojeg stvaralačkog određenja. Stoga je pogoden i duboko usklađen s razvojem ljudske povijesti naslov dana: Hodočasnici istine, hodočasnici mira.

Izgleda da je Asiz prepoznao početak procesa saniranja onog loma između religije i kulture što ga je papa Pavao VI. nazvao pravom tragedijom XX. stoljeća. Nitko to nije spomenuo, ali papa Montini bio je još šezdesetih godina ono što papa Ratzinger sada iščitava jasnoćom po kojoj je poznat. U enciklici *Ecclesiam Suam* koju se rijetki sjećaju a nitko ju ne citira, zacrtao je obrise Crkve koja obuhvaća čovječanstvo, čije su značajke veliki koncentrični krugovi koje zidovi nikad ne zatvaraju nego se stapanju jedan s drugim, polazeći od onih koji slijede Krista da bi stigli do granica čovječanstva.

To čovječanstvo, svjesno ili ne, sišlo je s asiškog brežuljka ujedinjenje u traženju ne samo mira, nego i istine koja, iako je jedna, ne može biti povlastica samo nekih. Svi smo zauzeti u tome da ju tražimo i shvatimo, ali zajedno.

Odnosi uzajamne ljubavi

Dva pitanja predsjednici Pokreta fokolara Mariji Voce koja je sudjelovala na susretu u Asizu

Kakav je Vaš dojam na kraju ovoga dana u Asizu?

"Vrlo pozitivan. Svoju misao upućujem nadasve Ivanu Pavlu II. i Chiari Lubich zbog njihove dalekovidnosti u otvaranju dijaloga. Razumjeli su da se isplati uložiti u osobe i u strukture kako bi promovirali dijalog. Pozivam se prije svega na tijela koja rade na tome, na razna Papinska vijeća (za jedinstvo kršćana, za međuvjerski dijalog, za kulturu) i na centre zadužene za razne dijaloge u našem Pokretu.

Bilo je vidljivo koliko se odnosa izgradilo u ovim godinama. Svatko je učinio mnogo, iako može izgledati malo obzirom na tako sjajan rezultat. Mislim da je to bila novost u odnosu na prethodne susrete.

Mislim da smo stigli do pravih odnosa uzajamne ljubavi. Nekoliko malih znakovitih čina svi smo zamjetili. Primjerice, kad je patrijarhu Bartolomeju pala knjižica, primas Anglikanske crkve dr. Rowan Williams sagnuo se i podigao ju, a Papa se često osmehivao i okretao sad jednome, sad drugome. Izgledaju sitnice, ali te čine svi prijećuju i oni svjedoče.

Potom, nazočnost nevjernika. To je doista bila novost velikog značaja, osobito po tome kako ju je Papa predstavio. On je istaknuo da nas istina sve nadilazi i da nitko ne može reći da je potpuno posjeduje. Bilo je vrlo lijepo kako ju je on predstavljaо.

Putovali ste Papinim vlakom sa službenim delegacijama, zajedno s Andreom Riccardijem, utemeljiteljem Zajednice sv. Egidija i s Julianom Carronom, odgovornim za Comunione e Liberazione. To je značajno priznanje pokretima i novim crkvenim zajednicama. Kako Vi gledate na ulogu pokreta, a osobito laika u dijalogu?

"Mnogi kardinali i biskupi prilazili su mi i zahvaljavali što nemametljivo i pozorno gradimo odnose s osobama različitih religija. Bilo je to priznanje za ono što naš pokret i pokreti općenito rade na području dijaloga. Naišla sam i na veliko poštovanje prema tome kako laici poznaju konkretnе situacije i različite kontekste te tradicije religija i vjernika. Laici lakše u svakodnevici žive sa sljedbenicima drugih vjera pa zato poznaju njihove vitalne aspekte i tradiciju. To može pomoći i institucijskoj Crkvi kako se kretati u odnosima s vjernicima drugih religija. Ne mogu svi poznavati svakoga i sve.

Jedan primjer. Na ručku sam sjedila s predstavnikom delegacije sikhia koji je bez bojazni rekao svi ma da poznaje Fokolare i da sudjeluje na susretima koje priređujemo. Slično su se izrazili mnogi. Odnosi što su ih pokreti izgradili s vjerskim vođama dolazili su na vidjelo vrlo spontano. Čini mi se da je crkvena hijerarhija time vrlo zadovoljna i zahvalna za to." ■

Razne
momente
ovogodišnjeg
susreta u
Asizu mogli
bismo nazvati
pravom
izložbom
velike sezone
dijaloga na
svim razinama

Ekonomija zajedništva i mladi

U MEĐUNARODNOJ ŠKOLI U BEČU SNAGA ISKUSTAVA POVEZALA SE S ODUŠEVLJENJEM I KREATIVNOŠĆU MLADIH

Arhiv IS (2)

Domagoj Sajter

Mladi imaju bitnu ulogu u projektu Ekonomije zajedništva

UCentru Mariapoli "Am Spiegeln" u Beču, od 20. do 23. listopada održan je susret pod naslovom "Ekonomija zajedništva - zajedno na putu", na kojem je sudjelovalo oko 120 poduzetnika, studenata i simpatizera ideja Ekonomije zajedništva iz Belgije, Luksemburga, Francuske, Njemačke, Italije, Češke, Slovačke, Mađarske, Austrije, te veselo društvo iz Srbije (sedmero iz Ruskog Krstura, Vojvodina) i Hrvatske (petero).

Dvije su bile središnje točke susreta: prvo - podsjetnik na sve duhovno i intelektualno blago proizšlo iz proslave dvadesetogodišnjice osnutka Ekonomije zajedništva, kao i svih popratnih događaja u Brazilu ove godine, te drugo - akcentiranje

i pojašnjavanje bitne uloge mladih u ovom projektu.

Brazil je svakako bio prekretница i presudan čimbenik, kako pri nastanku ideje Ekonomije zajedništva, tako i u zatrvavanju novih, odvažnih i visokih ciljeva (trideset tisuća novih poduzeća!) koji se nastoje ostvariti do nove obljetnice, odnosno do 2031. godine i četrdesete obljetnice projekta.

Ulogu mladih (kao osoba koje su kroz povijest temeljem inherentnog idealizma, entuzijazma i temperamenta uvijek bili nositelji promjena) u postizanju navedenih ciljeva osobito je istaknuo prof. dr. Luigino Bruni predsjednik komisije za Ekonomiju zajedništva, što je potvrđeno i kroz svjedočenja i osobna životna iskustva.

Odista dubok dojam na sve prisutne ostavili su mladi i njihova svjedočenja iz Srbije i Hrvatske, i to naročito na one iz razvijenijih zemalja Europe, koji su (premda ponekad uljuljani i hipnotizirani toplinom materijalnog blagostanja) ostali iznenadeni dubinom ekonomskog rascjepa između (ekonomski) razvijenih i zemalja u razvoju, a koje, mjereno u kilometrima, zapravo uopće nisu jako udaljene. Stoga su iskustva iz naših krajeva bila neprocjenjiva, jer su mnogima zorno ukazala na nužnu potrebu većeg solidariziranja.

Istaknut je cilj otvaranja novih poduzeća, te umjesto usmjerenoći na dijeljenje komada postojećih "torti" onima koji su u potrebi (tj. raspodjele dobiti postojećih poduzeća), valjalo bi se usmjeriti na pravljenje novih "torti" koje bi kreirale nova radna mjesta, nove ambijente Ekonomije zajedništva, te učinkovito pronosila njene ideje. U tome bi vrijednu ulogu i pomoći mogli pružiti postojeći, iskusni i prekaljeni poduzetnici Ekonomije zajedništva. Također, budući da projekt Ekonomije zajedništva pripada svima, a ne samo ekonomistima, svi koji poznaju ovu ideju imaju aktivnu ulogu i mogu pružiti korisnu potporu u oblikovanju gospodarstva koje bi bilo kreirano po mjeri čovjeka. ■

Slijedeći nutarnji glas, sve-ti Franjo Asiški najprije se prihvatio obnavljanja crkvice svetog Damjana u Asi-zu, a tek je kasnije shvatio da je njegov zadatak bio obnoviti Crkvu. Isto tako i Ekonomija zajedništva (EZ), nakon što je prvih 20 godina živjela unutar Pokreta fokolara, danas shvaća da je stvorena za sve. U tom je smislu važna sve veća prisutnost EZ u medijima. Da bi se riješili problemi globalne ekonomske krize, od temeljne je važnosti da poduzetnici u svojstvu istinskih ekonomske protagonisti zbiju redove, da zajedno surađuju i da se razmjenjuju iskustva na svjetskoj razini.

"Zajednica neobičnih poduzetnika", tim je riječima jedan sudionik, doktorant iz ekonomije, označio svoje dojmove o radu skupina EZ u svijetu. Polazeći od svoga poduzetničkoga iskustva, u radionicama je svatko mogao predložiti odgovore na pitanja kao što su ova: kako će upravljati poduzećem usmjerenim na zajedničko dobro, kako će se suočiti s rastućim siromaštvom na globalnoj i lokalnoj razini, kako se kultura davanja iz mojeg poduzeća, koje posluje po načelima EZ, može suprostaviti ekonomskom mentalitetu iskorištavanja.

"Bez mladih nema EZ", ustvrdio je drugoga dana škole Luigino Bruni. Oboje označava nezadovoljstvo postojećim stanjem, velikodušnost i vizija. "Mladi nisu budućnost, kako se to često paternalistički tvrdi, koliko drugi način življenja sadašnjosti." Na kraju krajeva, Steve Jobs, Gandhi, sveti Franjo Asiški

EZ – moguća alternativa

ili Isus Krist lansirali su svoje revolucionarne ideje u dobi od 30 godina. Tko danas želi pravedniji svijet ne može zanemariti ekonomiju, a tko kao mlađi otkrije svoj osobni životni poziv u ekonomiji, treba ga slijediti s mnogo energije, kreativnosti i oduševljenja. Tako se nakon završetka studija može zauzeti u Ekonomiji zajedništva. U zajednici sa zrelim poduzećima EZ, u prostorima dobrohotnosti i velikodušnosti, lakše se nalazi svoj poziv kao osobni put u najvišem smislu.

U svojoj zaključnoj izjavi mlađi su svečano ponovili metaforu Luigina Brunija prema kojoj nakon 20 godina dijeljena s potrebitima "komada torte" (dobiti poduzeća), sada treba na svjetskoj razini "peći nove torte": "Poživamo sve građane svijeta da u svojim potrošačkim odabirima

i u štедnji, dadu prednost onim poduzećima koja se etički usmjeravaju i koja značajan dio svoje dobiti daju za opće dobro. To zato što nas Ekonomija zajedništva uči da dobit poduzeća ima društvenu dimenziju." ■

**Winfried
Baetz-
Braunias**

"Ponosna sam što smo i mi dio Ekonomije zajedništva. Ona je doista odgovor na svako naše pitanje, daje nam nove snage i otvara nove mogućnosti. Snažna su bila iskustva poduzetnika iz raznih zemalja. Ekonomija zajedništva daje veliku nadu u bolji svijet, usprkos mnogim problemima. Osjećam da je ovo prava revolucija i osjetila sam da je moja pozvanost na Ekonomiju zajedništva postala moja revolucija."

Dijana

**Luigino Bruni
u Beču:
"Tko kao
mladi otkrije
svoj osobni
životni poziv
u ekonomiji,
treba ga
slijediti s
mnogo
energije,
kreativnosti i
oduševljenja".**

Anna Lisa
Gasparini

Polaznici
djecnjeg vrtica
Zraka sunca
pripremili su
priredbu za
uzvanike i
roditelje

"S tabla ispisuju u prstenvim debla sve što se događa tijekom vremena i tako postaju javni bilježnici Prirode" (A. Alessandrini)

"Stabla... Korijeni naše budućnosti" (Nepoznati autor)

"Zvijezda je svjetlost ... zvijezda je vodilja i orijentir"

Mnogi su posjetitelji zastali promišljajući o ovim porukama napisanim na tablama obješenim na deblu velike vrbe u "zelenom kutiću", svečano otvorenom 7. listopada u Djecjem vrtiću "Zraka sunca" u Križevcima.

Nova zelena površina uređena je zahvaljujući donaciji koju je vrtić prošle godine dobio u sklopu edukativne akcije INA-e i Večernjeg lista pod nazivom "Neka snovi postanu stvarnost", na koju se prijavio projektom "Uređujemo zeleni kutak". U Projekt se uključio i grad Križevci te donatori i roditelji. Značajan i inovativan doprinos dao je Sergio Paludetti iz Val Brune (Udine, Italija). Ovaj zaljubljenik u drvo s djecom i unucima darovao je svoje vrijeme, znanje i umijeće izradivši likove životinja i drvenu kućicu, u spomen na suprugu Germanu, koja je prije dvije godine prerano preminula. Tu je i čarobni labirint, jezerce, voćnjak i vrt s kompostištem. Maleni su ekosustavi sada obogaćeni i mogu se promatrati, izučavati, istraživati, očuvati, čistiti, zalijavati...

U vrtiću "Zraka sunca", gdje se živi Pedagogija zajedništva uz praktičnu primjenu metode Agazzi, jedna od važnih sastavnica u odgojnog programu jest razvitak odnosa između djeteta, prirode i okoliša uz poticanje neposrednog iskustva. Radi se,

Arhiv HS (2)

Zeleni kutić

U CIJU POTICANJA ODNOSA IZMEĐU DJETETA, PRIRODE I OKOLIŠA UREĐENA JE NOVA ZELENA POVRŠINA U DJEĆJEM VRTIĆU ZRAKA SUNCA

dakle, na spoznajama koje se razvijaju temeljem aktivnosti, iskuštenim učenjem, neposrednim pristupom. Cilj kreativnog odgoja jest da se putem prirodnog okruženja usavršavaju stvaralačke sposobnosti kod djece, razvijajući ih što je više moguće, kako bi se mogle potpuno izraziti. U dosadašnjem iskustvu spoznali smo da dijete posjeduje stvaralački potencijal koji se rađa iz želje za

rastom i obogaćivanjem onoga koji je znatiželjan i koji se zna tome diviti i uživati.

Na prigodnoj priredbi, koju su vodile dvije djevojčice kostimirane kao pčele, sviralo se, recitirale su se pjesmice, plesali su mališani od 5-6 godina, te bivši polaznici vrtića. Bili su nazočni i roditelji, predstavnici raznih ustanova, križevački dogradonačelnik Stjepan Peršin, predsjednik Gradskoga vijeća Roko Bašić, u ime talijanskoga veleposlanika u Hrvatskoj, dr. Annmaria Ladvaz, te gospodin Sergio Paludetti, umjetnik za drvo s nekolicinom rođaka iz Udina. Gosti su imali priliku razgledati vrtić i sudjelovati u radu kreativnih radionica, po skupinama, upoznati se s radom djece u dovršetku herbarija, u sjetvi, razvrstavanju lišća i sjemena pomoću povećala.

U knjizi dojmova gosti i sudiонici su među ostalim zapisali: "Zaista hvala na ovom posebnom danu i na prilici da upoznam veliku 'Zraku sunca'; "Udisali smo i doživjeli blagdansko ozračje, radost, smijeh, ljubav i mnoge druge pozitivne emocije. Hvala!" ■

Želja ići, vidjeti, sudjelovati na međunarodnom susretu mladih arhitekata koji se održavao od 12. do 16. listopada u malom talijanskom gradiću Giulianova, sjeverno od Pescare, bila je toliko jaka da se iako u zadnji čas, uspjelo sve posložiti, kvalitetno organizirati te naposljetku krenuti, iz čega možemo naslutiti da je još Nečiji prst bio u to uplen.

I tako smo se u samo nekoliko dana 4A (četiri arhitektice) našle na putu za Giulianovu. Put je bio poprilično dug ali isto toliko zanimljiv – jedan smo dio prešle autom, drugi brodom. A da bi stvar bila još zanimljivija, ni jedna od nas se prije polaska nije poznavala, tako da je ovo putovanje bilo pravi izazov te je prije svega poslužilo stvaranju jednog novog prijateljstva. Zapravo je pred nas bila stavljena prava mala avantura koja je u sebe utkala ugodne i korisne doživljaje i iskustva. Počevši od našeg upoznavanja, preko druženja, usputnog posjećivanja i istraživanja zanimljivih mjestašca, do samog dočeka domaćina, seminara, zanimljivog i sadržajno bogatog, sa jasnom vizijom, te naglaskom na interakciju među sudionicima, radi izmjene iskustava, ideja, podrške, savjeta. Na seminaru

Dijalog u arhitekturi

OSVRT NA MEĐUNARODNI SEMINAR ZA STUDENTE ARHITEKTURE I MLADE ARHITEKTE

su bili mladi arhitekti iz raznih krajeva svijeta (Koreje, Kolumbije, Argentine, Španjolske, Mađarske, Italije, Srbije, Hrvatske). Upravo je i cilj ove inicijative bio to bogatstvo raznolikosti ujediniti sa entuzijazmom, ljubavlju i motivacijom koju nosimo u sebi prema ovoj našoj struci te zajedno surađujući tražiti nove puteve, osmišljavati nove pristupe, stvoriti humaniju arhitekturu, imajući uvijek na umu čovjeka i njegove potrebe, te okružje u kojem živi.

Na seminaru je zaključeno kako arhitekti nisu bogovi koji će svojom lijepom arhitekturom promjeniti svijet. Mi smo "misionari" na svom području i imamo neku vrstu obvezu i odgovornosti sudjelovati na raznim razinama (planiranje gradova, gradskih četvrti, kuća, itd.), biti prisutni u raznim institucijama, intervenirati

gdje je moguće, stvoriti prostor za dijalog, sve to u cilju dobre, održive arhitekture u čijem je središtu čovjek. Tu smo da obavljamo svoj posao savjesno, odgovorno i s ljubavlju!

Bilo je to vrlo dragocjeno i plodonosno iskustvo. Seminar je bio vrlo dinamičan, obišli smo mnoge lokacije. Jureći za našim domaćinima ulicama Italije, više smo ih puta izgubili iz vida, a Talijanka koja se s nama vozila u automobilu, stalno je ponavljala na izvrsnom hrvatskom: "Trubi -trubi".

Lijepo je biti dijelom jednog takvog pokreta. Zajedno u borbi za bolji svijet! Iako je sve naizgled neznatno, ova naša mala luč značajna je u silnom mraku današnje krize.

Hrabo idemo dalje, zajedno, svijetleći! ■

Dijalog u arhitekturi je dio međunarodne nevladine organizacije "New humanity" Pokreta fokolara, osnovan 2002. s ciljem pokretanja stalne misaone radionice o temama urbanistike, arhitekture i odnosa između prostora i društva.

4A

Neki od sudionika međunarodnog seminara s arhitektom Carлом Fumagallijem, odgovornim za "Dijalog u arhitekturi"

Ujedinjeni svijet, ideal koji postaje povijest /2

Chiara
Lubich

Stoga se moramo upitati: kakvu ulogu u svemu tome imate vi, Mladi za ujedinjeni svijet?

Vi možete darovati ono najvažnije: možete udahnuti dušu svima koji rade na golemom gradilištu kakvo je danas naš planet.

Poznato vam je da čitavi narodi, posebno u zemljama koje su preživjele traumatično iskustvo materijalističkog ateizma, traže duhovne vrednote, duhovno štivo te da sve što im se u tom smislu ponudi, pa i na stotine tisuća primjeraka, nestane u jednom danu. Uvjerili ste se da najuzvišenije potrebe ljudskoga srca nije moguće zauvijek ugušiti.

Poznato vam je također kako su se mnogi, stigavši na Zapad, opekli na drugome – ništa manje opasnom – materijalizmu.

Stoga, evo vaše zadaće! Pružiti čovjeku ono za čim najviše žudi, zadovoljiti njegovu žđ za svetim, za duhovnim – što svako srce osjeća.

Ali kako?

Znamo da je Bog – čisti duh – Ljubav.

Stoga je ljubav najtraženiji duhovni element: ljubav koju je Bog, postavši čovjekom, donio na zemlju.

Zamislimo da nam se pred očima nižu slike nekih od znakovitih prizora današnjega svijeta.

U Istočnoj Europi, u narodima kojih su proživjeli nedavne promjene, zapazit ćemo kako ima ljudi koji su ushićeni dobivenom slobodom, ali ima i onih koji su razočarani i potišteni jer su propali njihovi idealni. Na licima im se čita prijetnja, želja za osvetom i mržnja.

Zamislimo što bi rekao Isus kada bi se pojavio među njima! Sigurni smo da bi i danas, kao i nekoć, govorio o ljubavi: »Ljubite jedni druge – rekao bi – kao što sam ja ljubio vas!« (usp. Iv 15,12). Samo zajedno, u slozi i praštanju, moguće je graditi ljepšu i sigurniju budućnost.

Preselimo se u mislima na druga mesta, u neku od država Latinske Amerike, primjerice. Tamo se s jedne strane uzdižu neboderi, poput modernih katedrala izgrađenih bogu-potrošaču, a s druge

DRUGI DIO PORUKE CHIARE
LUBICH MLADIMA NA GENFESTU
U RIMU 1990. GODINE

barake, mocambosi i favelas, tjelesna i moralna bijeda te bolesti svih vrsta.

Što bi rekao Isus na taj žalostan prizor? »Rekao sam vam da se ljubite. Niste to učinili, i evo posljedica!«

Kad bi nam slike, poput nekakvog kolaža, predočile dijelove najbogatijih i tehnički najrazvijenijih gradova svijeta, a onda se pretvorile u puštinjske predjele u kojima muškarci, žene i djeca umiru od gladi – što bi rekao Isus kad bi se pojavio među nama? »Ljubite jedni druge!«

Dok gledamo prizore rasnih borba, popraćenih ubojstvima i ugnjetavanjem ljudi ili beskočne sukobe na Bliskom istoku, popraćene razaranjem, ranjavanjem, ubojstvima, pucnjavom, neprekidnim bombardiranjima i uništavanjem, upitajmo se ponovno: što bi rekao Isus pred tim strahotama? »Rekao sam vam da se volite. Ljubite jedni druge kao što sam ja ljubio vas!«

Da, tako bi rekao pred ovim i mnogim drugim teškim stradanjima današnjega svijeta.

Ali njegove riječi ne mogu biti samo plakanje nad onim što nije učinjeno. On nam ih danas ozbiljno ponavlja. On je umro, ali je i uskrsnuo – kao što je obećao – i s nama je u sve dane do svršetka svijeta.

Njegove su riječi neizmjerno važne. »Ljubite jedni druge kao što sam ja ljubio vas« glavni je ključ za rješenje svih problema i temeljni odgovor na svako ljudsko zlo.

Mladi za ujedinjeni svijet najbolje će izvršiti svoju zadaću ako budu dali dušu svijetu, ako u

svijet ponovno unesu ljubav. Zasigurno, ona nije onakva kakva bi se na prvi pogled mogla učiniti, nije šala. Ona je snažna i zahtjevna, ali ima moć promijeniti svijet.

Isus je zapovijed ljubavi nazvao »svojom« i »novom« jer je samo njegova, on ju je ispunio jedinstvenim i potpuno novim sadržajem. »Ljubite jedni druge – rekao je – kao što sam ja ljubio vas!« A on je za nas dao život.

Takva ljubav zahtjeva i sâm život. Isus od nas zahtjeva upravo takvu ljubav, spremnu i život položiti za braću.

On se ne zadovoljava samo prijateljstvom ili dobrohotnošću prema drugima, ne zadovoljava se samo čovjekoljubljem, niti samo solidarnošću. Ljubav koju Isus traži ne iscrpljuje se samo u nenasilju.

Ljubav mora biti djelotvorna. Traži da ne živimo samo za sebe, već za druge. A to zahtjeva žrtvu, zahtjeva napor. Traži se da od malodušnih i egoističnih ljudi, usredotočenih na vlastite interese, postanemo mali heroji koji će dan za danom biti u služenju braći, spremni dati i život za njih.

Predragi mladi, na to ste svojim pozivom pozvani, ako ne želite da se vaši ideali rasplinu i ostanu utopija.

Tako morate ljubiti jedni druge: biti vi svjedoci takve ljubavi prije nego li je predložite drugima.

Svjedoci, uzori! Neka svijet vidi kako se ljubite, vidi vašu ljubav te uzmogne i za vas reći, kao za prve kršćane: »Gledajte kako se ljube, i spremni su umrijeti jedan za drugoga.«

Tako ćete postaviti čvrste temelje i duboko zasaditi korijenje stablu čiji procvat očekujemo.

Ljubav među vama imat će – mogli bismo reći – posljedice čija je vrijednost nepredvidiva jer – gdje je ljubav, tamo je Bog – kao što je rekao Isus: »Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam ja među njima« (Mt 18,20).

Imat ćete, dakle, Krista među sobom, sâmoga Krista, Svemogućega, a od njega možete očekivati sve.

On sâm radit će s vama u vašim zemljama jer će se po vašoj uzajamnoj ljubavi, po vašem jedinstvu, na određen način vratiti u svijet, u svaki kutak u kojem se budete nalazili.

On će vas rasvjetliti u onome što trebate činiti: vodit će vas, podržavati, bit će vaša snaga, žar, vaša radost.

Po Njemu će se svijet oko vas mijenjati, postat će složniji, svaki će se rascjep ponovno spojiti. On sâm je rekao: »Da budu jedno da svijet povjeruje« (usp. Iv 17,21).

Preuzeli ste na sebe uzvišenu zadaću, stoga vas u vašoj borbi ne može voditi ništa osim Njega.

Ljubav među vama i ljubav posijana na mnoge strane svijeta, među pojedince i skupine, među narode, na sve moguće načine – kako bi invazija ljubavi, o kojoj danas govorimo, postala stvarnost te se i vašim prinosima ostvarila civilizacija ljubavi koju svi očekujemo.

Na to ste pozvani. I vidjet ćete velika djela.

Razmislite, ako je Bog pobjedio u ovom djeliću povijesti čiji smo svjedoci, što će biti ako se neposrednom Božjem djelovanju pridruži djelovanje mladih, mnoštva mladih koje će voditi Krist, prisutan među njima po uzajamnoj ljubavi?

Idite naprijed bez oklijevanja! Mladost nije proračunata, velikodušna je, iskoristite ju.

Idite naprijed vi kršćani koji vjerujete u Krista!

Idite naprijed vi pripadnici drugih vjera, nošeni uzvišenim načelima na koja se oslanjate!

Idite naprijed vi pripadnici drugih kultura, koji možda i ne poznajete Boga, ali u srcu osjećate potrebu da sve svoje snage istrošite za ideal ujedinjenoga svijeta!

Svi zajedno, rukom u ruci, budite sigurni: pobeda će biti vaša! ■

"Mladi za ujedinjeni svijet najbolje će izvršiti svoju zadaću ako budu dali dušu svijetu, ako u svijet ponovno unesu ljubav. Ona je snažna i zahtjevna, ali ima moć promijeniti svijet."

Astrid On (2)

**Giulio
Meazzini**

Nikad ne
bih pomislila
da se nešto
takva može
dogoditi
nama...
Silno sam
se naljutila i
mjescima se
nisam mogla
pribrati,
iako sam u
srcu odmah
učinila korak.

On: "Imam 50 godina i u braku sam 22. Uvijek sam volio svoju ženu i naše troje djece. Lani sam je prevario. Kao par smo se slagali, nismo imali velikih problema. Još od kad smo se zaručili obećali smo jedno drugome da ćemo si uvijek govoriti istinu. Osjećao sam se shvaćen. Ona je uvijek znala sve. Međutim, na poslu sam prolazio teško razdoblje. Zbog velikih izdataka jedva smo spajali kraj s krajem. Potom se tvrtka preselila i to mi je stubokom promijenilo radno okruženje. Na prethodnom radnom mjestu vladalo je priateljstvo, razumjeli smo se u hodu, nije bilo prostih riječi i dvosmislenih razgovora. A sada sam se našao u drugom svijetu, 'normalnom', natjecateljskom, hladnih odnosa, koloraturnih izraza, s liberalnim pogledom na sve, pa čak i na brak. Sve oženjeni ljudi s djecom, no ako bi se ukazala prilika za

Nakon bračne nevjere

JE LI VAŽNO BITI
VJERAN? MOŽE LI SE
OPROSTITI BRAČNA
NEVJERA? BRAČNI
PAR NA KUŠNJI.

kakvu avanturu, ne bi se povlačili, naprotiv, kasnije bi o tome pričali. Znali su za moje kršćanske ideale i s vremenom na vrijeme bi me podbadali: 'Ti to ne smiješ!' Malo, malo, između stalnih ekonomskih poteškoća i dobacivanja kolega,

počeo sam sumnjati u svoja opredijeljenja i pitati se je li dobro što sam uvijek radio pošteno.

Je li zbilja toliko važno biti vjeran svojoj ženi ili je mala nevjera u braku nešto bezazleno? Tisuću sam puta ponavljao себi da sam dobro činio, no pitanja su se vraćala.

Imao sam punu glavu problema, sve manje snage, a osim toga prilično mi je teško padalo što je među nama bilo rijetkih intimnih bračnih trenutaka. Nismo odlazili u kino i nisam joj donosio cvijeće, iako sam se prema svojoj ženi uvijek ponašao kao prema kraljici. Bila je, zapravo, ona je za mene uvijek kraljica."

Ona: "Nikad ne bih ni pomislila da se to može dogoditi nama, zbog naše vjerske opredijeljenosti i kako smo postavili našu obitelj. Jednog mi je dana predložio da odemo na sladoled u obližnji gradić, zajedno s jednom 'gospodicom'. Odbila sam. Ako već priuštimo себи izlazak na sladoled, kakvog smisla ima društvo neke druge žene? To mi je izgledalo čudno, pa sam ga upitala želi li mi slučajno nešto reći. Poluožbiljno i pola u šali rekla sam mu: 'Gledaj, jasno mi je da se može dogoditi trenutak simpatije prema nekome ili izlet izvan braka, moguće je u tolikim godinama'. Kad mi je porekao, smirila sam se u duši. Doista, njegova prisutnost u obitelji uvijek je bila lijepa i konkretna. Osjećala sam se voljenom, iako je on već neko vrijeme upao u krizu koja ga je posve zahvatila, ponajviše na poslu i materijalno, ali i u duhovnom smislu. Nastojala sam biti uz njega."

On: "Ne znam kako se to dogodilo. S jednom kolegicom radio sam nekoliko godina. Bila je mlađa od mene, sama i ne osobito privlačna. Za dnevnog odmora odlazili smo na ručak s ostalima. Kad sam promijenio radno mjesto, izgubio sam je iz vida. Nekoliko tjedana kasnije ona me nazvala. Čuli smo se još nekoliko puta i počeli se viđati. Odlazili smo u šetnju. Osim prijateljstva među nama je postojala obostrana naklonost, ali ništa drugo. Osjećao sam se opuštenim, izvan svakodnevice. S njom nisam razmišljao o problemima i kako ih rješavati. Vidio sam samo lijepu stranu i mogućnost da razgovaramo o svemu i svačemu, o vremenu i o modi, dok kod kuće sa ženom govorиш uvijek i samo o konkretnim pitanjima: o djeci koja ostaju predugo vani, o novcu kojeg nikad dosta. Među supružnicima komunikacija često postoji, ali rijetko je suučesništvo, razumijevanje. S drugom ženom mnogo je lakše zaboraviti na probleme. Unutarnji glas ponavlja mi je da grijeešim, a ja sam u to bio više nego uvjeren. Mislio sam, ako to doznaču moja djeca nikad si ne bih oprostio. Osim toga nisam htio da moja supruga pati, pa sam bio odlučan prekinuti prije nego ona uopće i sazna i to sam rekao kolegici. Nekoliko dana kasnije, dok sam bio kod kuće, primio sam njezinu SMS poruku."

Ona: "Nakon iznenadnog signala mobitela, upitala sam muža tko je bio, a on mi je odgovorio nešto nejasno. Dan kasnije smo zajedno izašli i on je smogao hrabrosti da mi ispriča sve. Moja se bajka raspala. Nikad ne

bih pomislila da se nešto takva može dogoditi nama, bilo je to ogromno razočaranje. Silno sam se naljutila i mjesecima se nisam mogla pribратi, iako sam u srcu odmah učinila korak. Rekla sam sebi: 'Godinama govorim drugima kako treba ljubiti prvi, čak i neprijatelja, i to nastojim. Jesam li sada sposobna provesti u djelo ono u što vjerujem?' Razumjela sam da moram oprostiti i zaboraviti. Stajalo me to velikih napora. Idućih sam mjeseci na tome ustrajala uvijek iz početka. Često sam u sebi osjećala bol, ponajprije zato što sam izgubila povjerenje u njega. Bilo je dovoljno da zakasnji kući pa da se u meni opredi sumnja. Sjećam se da sam čak govorila sama sa sobom, na ulici, samo da se ispušem i dam sebi oduška. Imam s njim lijep odnos, pa nisam shvatila kako je to bilo moguće. Misliš da nekoga poznaćeš do u tančine, da bi potom otkrila nešto što nisi ni slutila. S druge strane, sve to je dio života. Ako je netko vjernik i opredijelio se za nešto to ne znači da je zaštićeniji od drugih."

Ona: "Osjećao sam se smiješnim, iscrpljenim, s огромним kamenom na srcu. Ona me razumjela, prihvatile, a iznad svega dala mi je vremena."

Ona: "Kad sam mu odlučila oprostiti, prvo mi je bilo na pameti da mu se približim, pa i fizički. Muškarci doživljavaju seksualnost drugačije od nas žena, pa bismo možda morale više paziti na to, iz ljubavi prema njima, jer to njima može biti poteškoća. Počela sam voditi više računa o odijevanju. Od tada

biram s njim odjeću i želim da mi on reče kako mi nešto stoji."

On: "U braku se treba naviknuti 'gledati' jedno drugo, treba paziti na ponašanje. Jedna kretnja, neka rečenica koja zvuči banalno može biti poziv za pomoć koji ti odašilju ona ili on. Bolje je na vrijeme spriječiti."

Ona: "Ono što se dogodilo nama može se dogoditi svakome. To su bolna iskustva koja mogu pomoći da razumijemo druge u sličnim situacijama. Jedno je dijeliti savjete ako to nisi doživio, a drugo je reći: 'Prošla sam to i reagirala sam tako'. Razgovarati o svemu, započeti uvijek, ljubiti prvi, 'gledati se kao nove osobe', svako jutro. Izvukli smo se iz toga malo pomalo, oslanjajući se na vrijednosti koje smo postavili u temelj našeg bračnog života od samoga početka. Otada je među nama manje uspona i pada. Nakon što smo zajednički prevladali ovaj kritičan trenutak, naš odnos postao je stabilniji, posve nov i još dublji." ■

(S talijanskog preveo Ottone Novosel-Franz)

Razumjela sam da moram oprostiti i zaboraviti. Stajalo me to velikih napora.

Ottone
Novosel-
Franz

Sport može
biti povlaštena
prilika, ne
samo za osobni
rast, nego i
za razvitak
istinskih
odnosa, koji su
izvor sreće...

Ovogodišnji kongres Sportmeeta održan u travnju u Castegandolfu pod geslom "Sport pokreće ljudе i ideje" imao je svoj nastavak, moglo bi se reći drugo poluvrijeme, poslije šest mjeseci, 22. listopada, u maloj dvorani Hrvatskoga doma u Križevcima. Na poziv Udruge kineziologa odazvali su se sportski i pedagoški djelatnici i sveučilišni profesori Mirna Andrijašević s Kineziološkog fakulteta u Zagrebu, Vatroslav Horvat sa zagrebačkog Učiteljskog fakulteta i Aleksandar Ivanovski s Visoke sportske i zdravstvene škole u Beogradu.

U ime organizatora sudionike je pozdravila kineziolog Maja Zegnal. Ona je pročitala poruku Paola Cipollija, novog predsjednika Sportmeeta. Među ostalim u poruci stoji: "Želim vam da budete protagonisti obnove u sportu, polazeći od vlastitog zalaganja, zajedno s drugima, zajedno kao nositelji promjena, zajedno kao akteri vrednovanja sportskih aktivnosti.

Sport može biti povlaštena prilika, ne samo za osobni rast,

Arhiv NS (3)

Drugo poluvrijeme u Križevcima

TREĆI MEĐUNARODNI STRUČNI SKUP KINEZIOLOGA,
SPORTSKIH I PEDAGOŠKIH DJELATNIKA POKRENUO
SUDIONIKE I IDEJE, U SVJETLU GESLA OVOGODIŠnjEG
KONGRESA U RIMU

nego i za razvitak istinskih odnosa, koji su izvor sreće, a to ovisi o svakome od nas.

Sa željom da zajedno možemo pridonositi da sport bude još bolji i da preko sporta budemo bolji mi i gradovi u kojima živimo."

U ime pokrovitelja pozdrav je uputio križevački gradonačelnik Branislav Hrg podsjetivši da je Sportmeet došao u Hrvatsku prije tri godine zahvaljujući Pokretu fokolaru. S porukama ovogodišnjeg Sportmeeta u Castelgandolfu sudionike su upoznali referenti za Sportmet u Hrvatskoj, prof. Anna Lisa Gasparini i prof. Zdenko Horvat, koristeći se izlaganjem dosadašnjeg predsjednika dr. Paola Crepaza o ulozi sporta u razvoju društvenih odnosa među ljudima i promicanju ideje Chiare Lubich o stvaranju sveopćeg bratstva uz pomoć sporta.

Baloni "dignuli" dvoranu

Odmah na početku prisutne u dvorani iznenadili su šareni baloni doletjeli s balkona. Nimalo slučajno, jer bio je to potez organizatora s namjerom da pokrenu ljudе s njihovih stolaca i poigraju se balonima. To je odmah pohvalila prof. dr. Mirna Andrijašević u svom izlaganju

o potrebi bavljenja rekreacijom, osobito plesom, što ne zahtijeva posebna ulaganja. "Sport kao kvalitetan sadržaj čovjekove kulture, kroz čije se funkcije objedinjuju sloboda, kreativnost i igra, ima značajnu ulogu u formiranju optimalnih sposobnosti i osobnosti čovjeka", poručila je prof. Andrijašević, zaplesavši i sama na podiju, potvrđujući djelom svoje izlaganje. Profesor dr. Vatroslav Horvat je upozorio da se djeca predškolske dobi premalo kreću u prirodi, da ih roditelji rijetko vode na igrališta, a da nakon povratka kući iz vrtića svako drugo dijete provede najmanje tri sata pred televizorom ili računalom. To i način prehrane uzrok su da je svako četvrtu dijete predebelo za svoju dob. Radi zdravlja i razvoja djeca predškolskog uzrasta se moraju više kretati i igrati na otvorenome, a to bi dobro došlo i roditeljima, poručuje prof. Horvat.

O kretanju ovisi život

Ekran je postao sve, a sve više zabrinjava činjenica da se ljudi premalo kreću o čemu ovisi kvaliteta života i zdravlje, poručuje mr. Aleksandar Ivanovski zauzimajući se za kreativnu animaciju mlađih kroz igru i ples. U to je uvjerio i sudionike radionice koji su se u dva sata razgibali više nego cijelog tjedna naučivši pritom i dinamičan ples kojim su efektno zatvorili stručni skup u znaku gesla - "ples pokreće ljude i ideje". Novom obliku vježbanja pomoću balansnih ploča za postizanje ravnoteže, koordinaciju i sklad mišića, korisnu u rehabilitaciji kjud ozljeda koljenskog i skočnog zglobova sudionike radionice je podučila prof. Marina Tomac-Rožčević iz Koprivnice. Križevačka profesorica Darinka Šimunčić vodila je sportsku radionicu u dvorani dječjeg vrtića "Zraka sunca" na temu pravila igre, zaključivši da treba djeci dopustiti da se razvijaju kroz vlastitu osobnost. Djeca neka budu djeca, a ne nečija kopija, poručuje prof. Šimunčić. Gimnazijski profesor Ante Tomas "otkrio" je svoja iskustva u trostrukoj ulozi oca, nastavnika i košarkaškog trenera. Njegovi sinovi Ivan i Marko vrhunski su košarkaši,

poznati u Hrvatskoj i Europi, dok kći Antonija trenira odbojku, a najmlađi Luka slijedi stariju braću u košarci. Odgajajući vlastitu djecu i brojne naraštaje učenika Ante je uvijek pazio da ponajprije budu ljudi koji vole sport i igru, pazeći da ih ne pokvare izazovi vrhunskoga sporta. A da su izazovi brojni, da često u sportu prevladava senzacionalizam i nasilje, upozorio je u svojoj radionici na temu "Mediji i nasilje u sportu" poznati sportski televizijski novinar Jura Ozmeć. "Mediji danas još uvijek igraju ključnu ulogu u stvaranju i razvoju demokratske kulture oblikujući javno mišljenje, čime utječe na ponašanje ljudi, te u konačnici na njihove političke, socijalne i opće životne stavove. Stoga mediji moraju biti slobodni, pluralistički orientirani i neovisni, ali i društveno odgovorni. Hm, jesu li?", pita se Ozmeć.

Dan kasnije, u nedjelju od 10 do 12 sati na glavnom gradskom trgu okupila su se djeca od 3 godine nadalje, mlađi, roditelji, baki i djedovi, sudjelujući u sportskim radionicama i pokaznom vježbanju za građanstvo svih dobnih skupina, pod gesmom "Pokrenimo se za zdraviju i sretniju obitelj".

Na programu je bio festival starih sportova, timski, ritmički i sportovi socijalizacije, u radosnom ozračju, sve popraćeno prikladnom glazbom.

Budući da je listopad mjesec kretanja, u kutku zdravlja gdje je domaćin bio nogometni sudac Draženko Kovačić, građani su mogli izmjeriti krvni tlak, postotak masnog tkiva u tijelu, BMI, te dobiti savjete u vezi s tim. ■

Na glavnom križevačkom trgu bile su organizirane sportske radionice za građanstvo svih dobnih skupina, pod gesmom "Pokrenimo se za zdraviju i sretniju obitelj". Građani su mogli izmjeriti krvni tlak, postotak masnog tkiva u tijelu, BMI.

Na čvrstim temeljima

MARINA I GIANNI VELJAKI Z TRSTA, PORIJEKLOM HRVATI IZ ISTRE, ISPRIČALI SU NAM NEKOLIKO ISJEČAKA IZ SVOG BOGATOG ŽIVOTA

Arhiv NS (2)

Đina
Perkov

Na slici:
Marina
i Gianni
Veljak

Marina: "Kad smo se upoznali, istodobno smo se susreli s idealom jedinstva. U to smo vrijeme tražili obitelj koja bi nam mogla biti uzor, jer nam se činilo da one koje pozajemo nisu sretne. Priključili smo se jednoj skupini zaručnika, želeći razumjeti kako imati sretnu obitelj. Tamo su nam predložili da živimo evanđelje. Bila je to velika novost, jer do tada smo ga navikli razmatrati i biti pozorni da ne grijesimo. Počeli smo provoditi u praksi rečenice iz evanđelja, jednu po jednu, i iznositi učinke takvoga

života u nama i oko nas. Nekoliko mjeseci prije vjenčanja dogodilo se nešto vrlo znakovito."

Gianni: "Par zaručnika iz naše skupine trebao se vjenčati tri mjeseca prije nas, a tjedan dana prije vjenčanja ostali su bez stana u koji su planirali useliti. Preostalo im je odgađanje vjenčanja koje je već bilo pripremljeno ili da se vjenčaju i vrate svatko svojoj kući. Ispričali su nam tu svoju neizvjesnost. Mi smo se trebali vjenčati za tri mjeseca, a stan nam je već bio namješten, jer smo našem braku

željeli dati značaj sakramenta i nismo željeli trošiti posljednje snage za konkretnе pripreme vjenčanja. Kad smo to čuli, osjetili smo se potaknuti iznutra. Da bismo bili vjerni Riječi života i užajmoj ljubavi među nama koju smo odlučili živjeti, osjetili smo da možemo privremeno ustupiti naš stan njima. Bio je to zahtjevan korak. Osjećali smo da je to ispravno, ali trebalo se odvojiti, i to s pitanjem: što ako oni nakon 3 mjeseca ne izadu? Živjeti pravu ljubav značilo je ići ususret riziku. Tada smo prvi put među nama podijelili ono najdublje što smo imali u duši. I razumjeli smo da ujedinjeni možemo to reći našim obiteljima koje su nam pomogle srediti taj stan. Prihvatali su jer su vidjeli da smo tako odlučni i sve je dobro prošlo. To iskustvo bilo je temeljno za naš početak."

Marina: "Možda upravo zahvaljujući ovom iskustvu osjetili smo veliku radost što smo uspjeli i izvan grupe, među nama, ispričati iskustva Riječi života. To je sigurno bilo prvi put da smo jedno drugome uspjeli darovati dušu. I doživjeli smo drugačiju radost od svih onih koje smo prije kušali. Počeli smo naslućivati što je doista ljubav ucijepljena u Božjoj ljubavi. Kad smo odredivali datum našeg vjenčanja, gledali smo situaciju na poslu, u obitelji, a dan nakon predviđenog datuma počinjao je marijapoli u Meranu 1972. Pomislili smo da bi to mogao biti dobar početak. Dan nakon vjenčanja otišli smo na marijapoli, jer smo željeli da naš brak bude ucijepljen u stvarnosti koju smo malo po malo otkrivali.

Bili su to dani ogromne radosti, ali i otkrića Napuštenog Isusa. Naslućivali smo da to ima puno veze s našim brakom. Kad smo se vratili doma, počeo je naš život. U kratko vrijeme dobili smo dvije kćeri, a poslije sam ja počela osjećati da nešto ne ide. Bila sam sigurna u svoju ljubav prema Gianniju i u njezine čvrste temelje, ali kako je malo trebalo da se sve sruši! Dovoljno je bilo da on dva puta za sobom ostavi upaljeno svjetlo, pa da ja zavapim: 'Ma nije moguće, kako to da si takav?' Jako me smetalo kad bi navečer dolazio kasnije, a da me nije obavijestio. Ili kad bi rekao svojoj majci da može doći popodne ne pitajući mene. Pitala sam se kako to da je tako malo pozoran prema meni. Ali nadasve me boljelo što je moja ljubav bila tako krhka. To mi se stalno vraćalo, pa sam otisla kod jedne obitelji iz one naše skupine zaručnika. Tamo sam po prvi put doživjela iskustvo dubokog slušanja. Saslušali su me i na kraju mi rekli nekoliko riječi koje su me podsjetile na Napuštenog Isusa i na ono što sam osjetila na marijapoliju. Razumjela sam da imam mogućnost obnoviti i učvrstiti ljubav koja je do tada bila podržana zaljubljenišću, a sada je tražila moje zalaganje.

Koji dan kasnije Gianni je opet kasnio na večeru, a ja sam opet osjetila želju da mu ostavim da se sam snađe, jer nije moguće da se uvijek vraća kasno. Ali ne, mogu pokušati nadići ovu bol i ljubiti doista Giannija, pomislila sam. Umjesto da hranim svoju srdžbu, mogu mu pripremiti nešto što on voli. I počela sam pripremati palačinke. Dok sam

ih pripremala, u sebi sam osjećala veliku radost. Jasno se sjećam te večeri. Ta radost i mir omogućili su mi da dočekam Giannija na drugi način. I kako sam ga ja dočekala s više vedrine, Gianni je mogao reći što je osjećao. Prijetila sam da ta mјera ljubavi koja crpi u Bogu i omogućuje mi nadići ograničenosti, povećava naše zajedništvo. Budući da mu ništa nisam rekla, mogla sam prihvatišti što je on proživiljavao. Prije sam mu znala prigovoriti što malo govoriti, a u stvari je on malo govorio jer ja govorim previše. To je bio naš početak."

Gianni: "Imamo dvije kćeri i sina. Kao i svi roditelji, vezani smo uz djecu. Ali brzo smo razumjeli da sami ne možemo učiniti što je dobro za njih, da djeca nisu naša nego smo ih dobili na dar od Boga i moramo omogućiti Bogu da radi na njima. Sada su svi zasnovali svoje obitelji i slijede život koji smo im nastojali prenijeti.

Bile su to godine ispunjene lijepim ali i teškim trenucima. Živeći ideal jedinstva uspjeli smo nadići naše pojedinačne boli i

uvijek započeti ispočetka, pa i kad je to izgledalo nemoguće. Osjetili smo poticaj da učinimo nešto i za druge obitelji jer smo razumjeli da ako želimo napredovati moramo biti u kontaktu s drugima.

Kad smo otišli u mirovinu, vidjeli smo da još možemo odgovoriti na besplatnu Božju ljubav koju smo dobili. Dali smo se na raspolaganje pokretu Novih obitelji i zamolili su nas da se preselimo u Međunarodni centar Novih obitelji. Bio je to težak odabir, jer je značilo preseliti se iz Trsta u Grottaferratu (kod Rima), ostaviti djecu koju smo već jednom ostavili, unuke koji su počeli rasti, Marininu mamu koja je sve više trebala pomoći. Bili smo još dosta mladi, u mirovini, imali smo uređenu kuću i mogli smo na neki način uživati život. Ali mogli smo učiniti i nešto više: odrezati najljepše što smo imali da bismo bili na raspolaganju obiteljima čitavog svijeta. I naš prijašnji život bio je vrlo aktiviran u malom prostoru našega grada, ali sada se proširio na obitelji čitavoga svijeta." ■

Marina i Gianni za vrijeme jednog susreta obitelji u gradiću Faro u Križevcima predstavljaju se pred kamerama Hrvatske televizije

Jedan mladić želio je uzvratiti svojim siromašnim roditeljima što su mu omogućili školovanje. Vrativši se jednoga dana iz škole upita ih što bi voljeli da im učini. "Ništa nam nije tako drago kao tvoja prisutnost", odgovore već ostarjeli roditelji. Potom dodaju: "Ali ako nam baš želiš nešto darovati, nabavi nam malo vina. Svi kažu da je dobro, a mi ga već mnogo godina nismo ni okusili." Mladić nije imao ni novčića. Prolazeći jednom kroz šumu ugleda veliki slap. Napije se vode i učini mu se da ima okus najsladčeg vina. Napuni vrč i odnese ga roditeljima. Iako su osjetili samo okus vode, roditelji mu se nasmiješe i najljepše mu se zahvale. Mladić to ponovi više puta. Dvoje starača prihvatile je igru. Pili su vodu s velikim oduševljenjem, vidjevši da se sreća pojavljuje na licu sina. I dogodi se nešto čudno: njihove bolesti nestanu, a bore im se izbrišu, kao da je ta voda imala u sebi nešto čudesno.¹

Francesco Châtel

Dinamika jedinstva i odvajanja od naših roditelja prva je radionica odnosa, o kojoj ovisi izgradnje pozitivnih odnosa sa svima drugima.

Sav naš život je odnos, a započeo je odnosom naših roditelja. Zatim smo se počeli razvijati, zaštićeni u majčinom tijelu, primajući ne samo hranu, nego i mogućnost sudjelovati u onome što je ona proživiljala. Za taj prvi odnos skrbila je i željela ga naša majka. S naše je strane bio blaženo nesvjestan, prekinut traumatičnim događajem rođenja. Sve se promjenilo. Ali da se to nije dogodilo, ne bismo mogli nastaviti rast.

Taj tako važan događaj koji slavimo svake godine kaže nam da je život dinamičan i da uključuje promjene. Povoljno stanje koje mislimo da smo dostigli, moramo

Anton Černy (2)

Biti djeca – kakve li avanture!

izgubiti kako bismo učinili novi korak. Samo tako ćemo sazrijeti.

Neko vrijeme i dalje smo mislili na našu majku, kao da je dio nas. Potom smo počeli razlikovati njezin lik, lik oca i drugih osoba. Upravo ta mogućnost da se razlikujemo od drugih omogućila je i omogućuje početak pravoga, svjesnog odnosa.

S godinama su se naši obzori proširili. Otkrili smo druga mjesta i druge odnose: s prijateljima, djevojčicama i dječacima iz vrtića, a kasnije iz osnovne škole. Ako je naša obitelj kršćanska, ili možda zahvaljujući prijateljima, započeli smo i određeni odnos s Bogom, s Isusom.

U pubertetu smo proživiljivali jaku i svekoliku promjenu, sličnu onoj pri rođenju. Ne samo da smo se fizički promijenili, nego i sve sigurnosti i ravnoteža koju smo dostigli, također i u odnosima, počele su se tresti, ako ne i rušiti.

Briga naše majke počela nam je smetati. Obiteljska i školska pravila ponašanja izgledala su nam besmisleni napadi na našu slobodu i zabrinjavajući znak nedostatka povjerenja prema nama. Vjera koja je pratila naš život poprimila je obrise sumnje i mnoga nova pitanja počela su nam se vrtjeti po glavi. Odvajanje od roditelja i od odraslih osoba dovelo je do

češćeg druženja s vršnjacima i do novog zanimanja za suprotni spol.

Tako će cijeli naš život biti igra odvajanja i stvaranja zrelijih i manje ovisnih odnosa, u čemu ćemo se sve više ostvarivati kao osobe sposobne biti pravi dar za druge i primiti ono što nam drugi mogu darovati.

Možemo reći da je dinamika jedinstva i odvajanja od naših roditelja prva radionica odnosa, o kojoj ovisi izgrađivanje pozitivnih odnosa sa svima drugima. Stoga se nije suvišno upitati: kakav je u tim godinama bio moj odnos s roditeljima? Kako ga proživiljavam sada? Kako ga doživiljavaju oni? Radujem li se neizmjernom daru života koji su mi dali i dalje mi ga daju svojom ljubavlju? Vidim li kako i ja mogu zauzvrat biti dar? Kao što se oni osjećaju odgovorni za mene, osjećam li se ja odgovoran za njih?

Odnos djeca-roditelji test je i za naše roditelje. Roditelji se ne rađaju, oni to postaju. I to u interakciji s djecom koja se mijenja u raznim životnim stadijima.

Znajući da smo stvoreni da ljubimo i budemo ljubljeni, otkrit ćemo da je to moguće ostvariti u svakoj etapi s našim roditeljima, ako mi i oni svaki put budemo znali otkriti nove načine.

To vrijedi osobito za razdoblje adolescencije, označene dubokom promjenom, ne uvijek shvaćenom od strane roditelja, a često nestrpljivo traženom od strane djece. Roditelji će morati razumjeti da se djeca ne mogu i dalje vrtjeti oko njih kao sateliti oko planeta, nego da trebaju pronaći svoju orbitu. Djeca će se često udaljavati varirajući između

lijenosti i želje da i dalje budu zbrinuti i zaštićeni te želje da se pokažu veliki i slobodni.

U napetosti koja se često stvori ponekad izgleda da je ljubav nestala, rastjerana uzajamnim osudama i optužbama. To je prirodna dinamika odnosa roditelji-djeca koji se u ovim trenutcima zaoštvara kritikama. Ono što smo spremni oprostiti bilo kome, ne oprاشtamo roditeljima. I obrnuto. Ljubav koju možda samo podsjeća i dalje osjećamo prema njima vodi nas k tome da ih želimo vidjeti savršene, pravedne, da ih možemo oponašati. A svaka pa i najmanja nesavršenost, prava ili tobožnja, postaje razlog za skandal, a ponekad i gnjev.

Stoga moramo učiniti veliki zaokret: ne zahtijevati niti očekivati savršenstvo, nego prihvaćati i praštati nesavršenstvo naših roditelja i odraslih općenito. U tome ćemo uspjeti ako budemo sposobni suočiti se, prihvati i oprostiti svoje nesavršenosti i strahove i početi izgrađivati novi odnos koji tek treba otkriti.

Svaki važan životni odabir označit će novi zahtjevni trenutak odvajanja i rasta. Kad budemo odlučivali na koji se fakultet upisati ili koji posao započeti, može nam biti korisno i mišljenje roditelja ili drugih odraslih osoba koje nas poznaju, ali mi moramo razumjeti i odlučiti, pa i pod cijenu da razočaramo roditelje. Svatko od nas je jedinstven i neponovljiv i mora ići svojim putem. Ponekad će se taj put podudarati s onim o kojem su sanjali mama i tata, a ponekad ne. Treba im ga objasniti bez nervoze, ali odlučno.

Još osjetljiviji je trenutak kada odlazimo od kuće da bismo

živjeli sami, ili zbog konačnih odabira, kao što je brak ili posvećenje Bogu. Ne očekujmo da to roditelji shvate i odmah s radošću prihvate. Godinama su sanjarili da ćemo krenuti određenim putem i u sudaru sa stvarnošću koju im predlažemo ne mogu ostati ravnodušni. Njihova patnja proizlazi iz ljubavi prema nama, ali i ovdje ne možemo prihvati njihove želje jer moramo slijediti svoj put.

Ako pogledamo iza sebe, viđet ćemo da se ponekad ti trenutci odvajanja i novih odnosa nisu potpuno zaokružili, da su u njima i u nama ostale nejasnoće. Gledajmo na te neuspjehe vedro, ali i ozbiljno. Priznajmo da nismo uspjeli i pokušajmo vratiti povjerenje vjerujući u njih i ne očekujući da budu drugačiji. Tako ćemo doživjeti novu i nezamislivu kvalitetu odnosa roditelji-djeca. ■

¹Stara istočnjačka bajka

Svaki važan životni odabir označit će novi zahtjevni trenutak odvajanja i rasta

Poruka Drinskih mučenica

ŠTO NEDAVNO PROGLAŠENE BLAŽENICE IMAJU REĆI DANAŠNJEM ČOVJEKU, OSOBITO VJERNIKU?

saramaniradic / www.flickr.com

**Neven
Novak**

Rijeka Drina
u Goraždu,
gdje su
bačena tijela
četiri sestre
Kćeri Božje
ljubavi nakon
njihove
mučeničke
smrti 15.
prosinca
1941.

Jednoj lomnoj i bojažljivoj vjeri kakva je naša, mučenici odgovaraju radikalno sa činom izvanredne proročke jačine. Njihovo mučeništvo je poziv razbuditi se iz usnulosti svakodnevnog života i probuditi evanđeosku smjelost blaženstava.

Zasluga mučenika nije odmazda u odnosu na njihove progonitelje, nego očitovanje Božje snage, koja dopušta žrtvama snagu trpjeti, opravštati, ljubiti i moliti za svoje krvnike.

Povijest mučenika je povijest vjere, hrabrosti i ljubavi. Ali jedna realna povijest, doživljena na koži naših pet sestara, radi kojeg razloga danas one postaju primjeri evanđeoskog života. I danas je moguće, dapače nužno, živjeti i svjedočiti riječ Isusovu, u svijetu koji možda materijalno ne ubija, ali malo pomalo širi zarazu našeg uma i našeg srca otrovima površnosti, vjerskom indiferentnošću, verbalnim nasiljem.

„Svijet mučenika“ je poziv da se trgnemo iz letargije i reagiramo onim nepobjedivim duhovnim oružjem, koje je vjera i ljubav. ■

(**Kardinal Angelo Amato, prefekt Kongregacije za proglašenje svetih, na misnom slavlju u proglašenja blaženim Drinskim mučenicima, 24. rujna u Sarajevu**)

Drinske mučenice su željele ostati vjerne Bogu koji ih je u svojoj ljubavi pozvao u život i učinio svojim zaručnicama po redovničkim zavjetima. Bogu koji ih je ljubio željele su uzvratiti ljubav, do kraja, vjerno i ustajno. U vremenu obilježenom mržnjom živjele su ljubav; na zlobu odgovorile su dobrotom, na nečasne namjere vjernošću i dobrostanstvom. Nisu pristale na kompromis sa zlom, usprotivile su mu se, u svojoj ljudskoj bespomoćnosti, Božjom svemogućnošću. Upravo je Božja ljubav ključ za razumijevanje žrtve života naših Blaženica: ljubav koju su primile i kojoj su povjerovale, kojoj su se odazvale pošavši daleko od doma i domovine, koju su svakodnevno djelotvorno živjele i na koju su žrtvom života odgovorile.

Kaže se da su najvažnije stvari zapravo one najjednostavnije. Životi naših sestara mučenica bili su jednostavniji, samozatajni, tiki, skriveni, obični. One su u toj običnosti dozrijevale za najvažniji trenutak svojega života: za svjedočenje da postoji Netko za čiju ljubav vrijedi žrtvovati sve, pa i vlastiti život. Danas, kada su vrjednote vjernosti, požrtvovnosti, velikodušnosti obeslijedjene, kada diktatura relativizma kao zadnje mjerilo priznaje samo vlastito ja i njegove želje, kako nas upozorava Sveti Otac Benedikt XVI., upravo je primjer vjernosti, požrtvovnosti, velikodušnosti naših Blaženica svjedočanstvo i potvrda da je moguće usprotiviti se hedonističkoj kulturi smrti i boriti se za evanđeosku civilizaciju ljubavi. Svatko od nas je pozvan živjeti vjerno Bogu i evanđelju, bez uzmicanja pred izazovima svijeta, svjedočeći u konkretnosti života opredijeljenost za dobro, za pomirenje i praštanje, za zajedničku izgradnju Božjega kraljevstva u obiteljima, u društvu, među narodima. Vjerujem da će nam svima, u našemu nastojanju vjernoga življenja vlastitoga poziva u Crkvi i u svijetu, rado pomoći naše blaže-ne sestre Drinske mučenice. ■

S. Lucyna Mroczek, vrhovna glavarica sestara Kćeri Božje ljubavi (Katolički tjednik)

Proširene vene

Vene prikupljaju krv siromašnu kisikom iz perifernih arterija i vraćaju je prema srcu. Imaju elastičnu, mišićnu stjenku koja pulsira kako srce ubacuje krv u aortu. Građena je od vezivnog tkiva i vrlo tankoga mišićnoga sloja, pa samo pasivno sudjeluje u venskoj cirkulaciji, u kojoj ključnu ulogu imaju kontrakcije okolnih mišića, koje pritiskom na vene izvana potiskuju vensku krv u više segmente tijela (tzv. venska pumpa). Kod većine velikih vena, strujanje krvi prema srcu podržavaju i zalisti smješteni u unutarnjoj stjenci, koji poput ventila omogućuju jednosmjerno kretanje krvi prema srcu.

Učestalost bolesti venskog sustava raste i sa životnom dobi. Znatno su učestalije kod žena, što se dovodi u vezu s utjecajem ženskih spolnih hormona (estrogena i progesterona). Smatra se da postoji obiteljska predispozicija za nastanak bolesti, a dodatno joj pogoduje izbor zanimanja (dugotrajan rad u stojećem ili sjedećem položaju), neke kronične bolesti (visoki tlak, šećerna bolest, pretilost, ozljede, uzimanje kontraceptiva i pušenje).

Tijekom života, pod utjecajem različitih čimbenika, mogu oslabjeti venski zalisti, pri čemu krv zaostaje u donjim dijelovima tijela, pritiče vensku stjenku i dovodi do stvaranja paučinastih (mrežičastih) vena u koži te proširenja površinskih vena, tj. pojave varikoziteta. Ako se ne reagira na vrijeme, slijedi progresija oštećenja na duboke vene, krv-

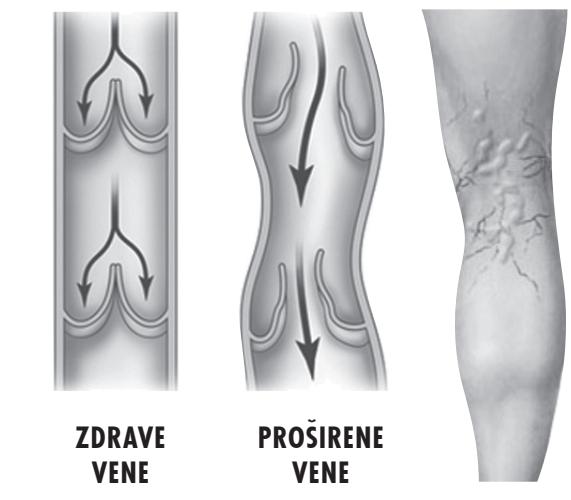
sve više zaostaje, što pridonosi dalnjem proširenju i zastoju krvi u venama (venska staza). Povećava se propusnost kapilara i razvija se otok (edem), najčešće u području gležnjeva.

Postupno slabi i ishrana tkiva, pa koža na tim mjestima postaje stanjena, posebno u donjoj trećini potkoljenice, a zatim sjajna i suha, često uz izražen svrbež. U tim uvjetima čak i blaga ozljeda dovodi do stvaranja ulkusa, koji često ne pokazuje nikakvu tendenciju cijeljenja. Ostale moguće komplikacije su razvoj upale (tromboza i tromboflebitis) ili krvarenja.

Venski ulkus je kronična rana koja ima izgled nepravilno oblikovana plitkog defekta kože, koji rijetko zahvaća mišić ili kost, a najčešće je smješten na unutarnjoj strani donje trećine potkoljenice. Noga je natečena, topla i umjereno bolna. U neposrednoj okolini ulkusa obično se vide proširene vene u vidu varikognog sindroma (plavkasto-smećkasto obojena stanjena koža).

Bolest je važno prepoznati u njezinim počecima i usvajanjem djelotvornih mjera mogu se potpuno otkloniti eventualne komplikacije. Znaci i simptomi počinju kao bol i težina u nogama, brzo umaranje, grčevi u nogama, osjećaj žarenja, otekline u predjelu gležnjeva te svrbež u okolini jedne ili više vena na nogama. Te tegobe znak su da treba zatražiti liječničku pomoć.

Vrlo važnu ulogu u liječenju ima kompresivna terapija koja

se provodi primjenom elastičnog povaia ili elastične čarape, i to na način da je kompresija postupna: veća na donjem dijelu ekstremiteta i sve blaža što smo bliže natkoljenici.

Velika učestalost bolesti venskog sustava, visoka cijena njezina liječenja, gubitak radnih dana i smanjena kvaliteta života oboljelogu su vrlo ozbiljni problemi, kako u zdravstvenom tako i u socioekonomskom smislu, stoga veliku važnost treba pridati prevenciji te ranom prepoznavanju i liječenju.

Koje preventivne mjere poduzeti?

Treba izbjegavati dugotrajno stajanje i sjedenje u istom položaju, sjedenje prekrivenih nogu, visoke potpetice, odjeću usku oko struka, gornjeg dijela natkoljenica i prepona. Važno je smanjiti prekomjernu tjelesnu težinu, prestati pušiti i nositi kompresivne čarape.

Nekoliko puta na dan treba odmarati noge (u ležećem položaju podignuti noge iznad razine srca, npr. na dva do tri jastuka od 15 minuta do pola sata). ■

**Mirjana
Grga,
dr. med**

**Bolest je
važno
prepoznati
u njezinim
počecima i
usvajanjem
djelotvornih
mjera mogu
se potpuno
otkloniti
eventualne
komplikacije**

POSTOJI TEK TREN

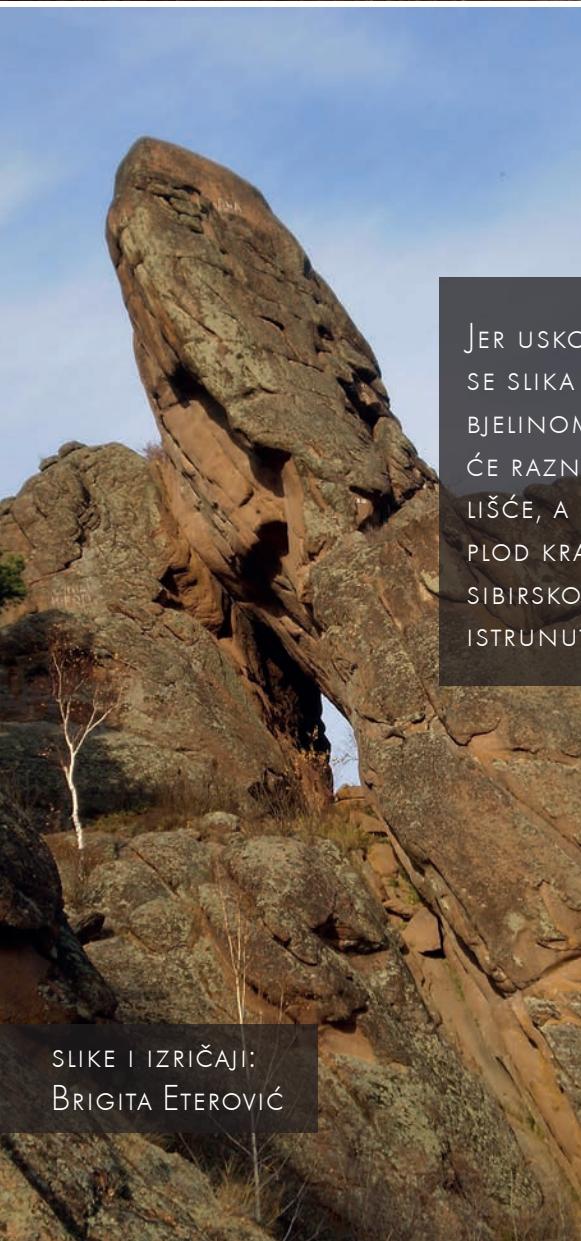
JESENSKA RAZGLEDNICA
IZ SIBIRA

„PRIVID JE SVE U OVOM
UZNEMIRENOM SVIJETU.
STVARAN JE TEK TRENUTAK,
UHVATI SE ZA NJU.
POSTOJI TEK TREN IZMEĐU
PROŠLOSTI I BUDUĆNOSTI
A TAJ SE TREN NAZIVA
ŽIVOTOM.“

(PJESMA IZ FILMA
„ZEMLJA SANIKOVA“)

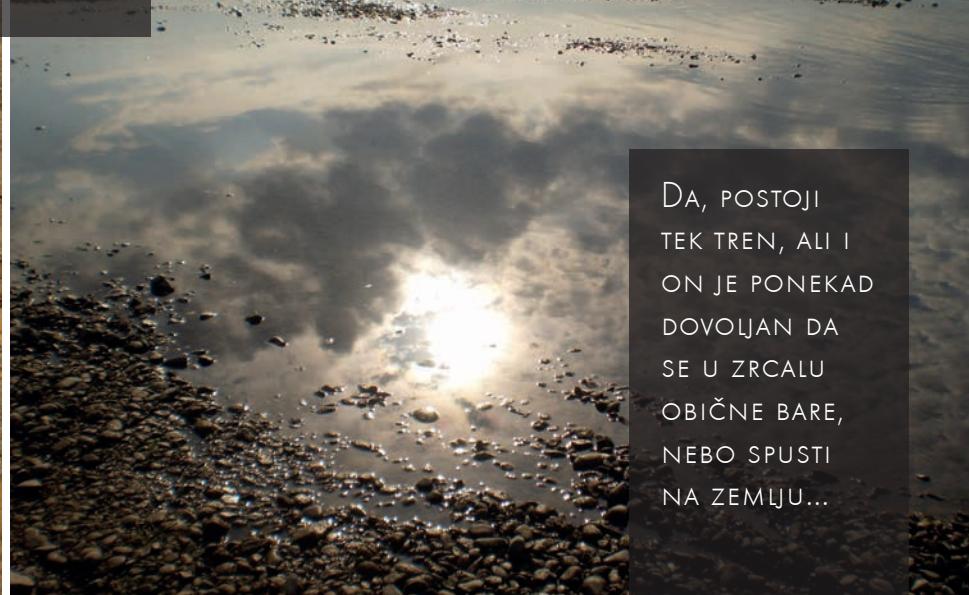
Na obali rijeke Jeniseja, pod zrakama
onemoćalog listopadskog sunca, sve kao
da poziva na razmatranje o prolaznosti...

JER USKORO ĆE
SE SLIKA PREKRITI
BJELINOM, VJETAR
ĆE RAZNIJETI
LIŠĆE, A SKROMNI
PLOD KRATKOG
SIBIRSKOG LJETA,
ISTRUNUT ĆE...

SLIKE I IZRIČAJI:
BRIGITA ETEROVIĆ

Da, postoji
tek tren, ali i
on je ponekad
dovoljan da
se u zrcalu
obične bare,
nebo spusti
na zemlju...